

10 Μαΐου, 1996

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στές]

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Εφεσείοντες,

v.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινικές Εφέσεις Αρ. 5921 και 5922).

Φόνος εκ προμελέτης.

Απαγωγή και βιασμός.

Ομολογία κατηγορουμένου — Κριτήριο για αποδεκτότητα της αποτελεί το εκούσιο της ομολογίας — Όσον εθελούσια και αν είναι η κατάθεση κατηγορουμένου είναι επιθυμητό να αναζητείται η εξακρίβωση της ορθότητας του περιεχομένου της προς αποκλεισμό της πιθανότητας λάθους — Το περιεχόμενο της ομολογίας κρίνεται όχι μόνο με βάση την αυθεντικότητα των ισχυρισμών που περιέχονται σ' αυτή, αλλά και σε συνάρτηση με κάθε άλλη μαρτυρία που ενισχύει ή καταρρίπτει την αλήθεια του περιεχομένου της. 5 10

Ανθρώπινα Δικαιώματα — Διασφάλιση δικαιώματος για ανεπηρέαστη δημόσια ακροαματική διαδικασία ενώπιον ανεξάρτητου, αμερόληπτου και αρμόδιου δικαστηρίου — Σύνταγμα, Άρθρο 30.2 — Ισχυρισμός για δυσμενή επηρεασμό των δικαιωμάτων κατηγορουμένου λόγω δημοσιευμάτων και σχολίων του τύπου και των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης — Δεν μπορεί να εξουδετερώσει τη νόμιμη δίκη — Το δικαστήριο δεν έχει νομική υποχρέωση να εξετάσει τέτοιο ισχυρισμό αν είναι αόριστος και δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένα δημοσιεύματα — Το θέμα κατά πόσο το εχέγγυο διεξαγωγής της δίκης στην Κύπρο ενώπιον επαγγελματιών δικαστών, εξουδετερώνει ή απομακρύνει τον κίνδυνο που αναγνωρίστηκε στο πλαίσιο διαφορετικού δικαστικού συστήματος της μη δίκαιης δίκης εξ αιτίας δημοσιευμάτων, δεν αποφασίστηκε. 15 20 25

5 Νομικά ερωτήματα για γνωμοδότηση από το Ανώτατο Δικαστήριο —
 Αν η παραπομπή γίνεται από το Γενικό Εισαγγελέα, το δικαστήριο,
 είναι υποχρεωμένο να παραπέμψει τα ερωτήματα — Αν αυτό ζη-
 τείται από οποιοδήποτε άλλο, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια
 του δικαστηρίου, να το πράξει — Άρθρο 148(1) του περί Ποινικής
 Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155.

10 Κακουργιοδικείο — Συγκρότηση — Εξουσίες του Ανωτάτου Δικαστηρίου
 — Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος, του 1992, Ν.42(1)/92,
 Άρθρο 2 — Η συγκρότηση Κακουργιοδικείου δε συνιστά έκτακτο δι-
 καστήριο μέσα στην έννοια του Αρθρου 30.1 του Συντάγματος.

15 Απόδειξη — Αξιοπιστία μαρτύρων — Διαπίστωση γεγονότων — Ανά-
 γεται κατ' εξοχήν στην αρμοδιότητα του πρωτόδικου δικαστηρίου
 — Σπάνια η επέμβαση του Εφετείου.

20 Οι κατηγορούμενοι κρίθηκαν ένοχοι και καταδικάστηκαν για το
 φόνο εκ προμελέτης και για την απαγωγή και βιασμό της Κριστίν Κων-
 σταντινίδου. Και οι δύο άσκησαν εφέσεις οι οποίες συνεδικάστηκαν.

Έφεση Μιχαλάκη Ιακωβίδη (Έφεση υπ' αρ. 5921)

25 Ο Μιχαλάκης Ιακωβίδης, ο οποίος στο εξής θα αναφέρεται ως ο
 δεύτερος κατηγορούμενος, προέβαλε σαν λόγους έφεσης ότι η συ-
 γκρότηση του Κακουργιοδικείου ήταν παράνομη, η μαρτυρία του
 Σουηδού ιατροδικαστή αποτελούσε εξ ακοής μαρτυρία και συνεπώς
 δεν έπρεπε να γίνει αποδεκτή και επίσης ότι το πρωτόδικο δικαστή-
 ριο λανθασμένα απέρριψε την εκδοχή του που προβλήθηκε στην ένορ-
 κό του κατάθεση, παρ' όλον ότι η αξιοπιστία του δεν είχε κλονισθεί.

30

Το Εφετείο απέρριψε την έφεση για τους πιο κάτω λόγους:

35 Δεν παρίσταται ανάγκη εξέτασης του ισχυρισμού ότι η μαρτυ-
 ρία του Σουηδού ιατροδικαστή δεν αποτελούσε αποδεκτή μαρτυ-
 ρία, λόγω του ότι η διαπίστωση της ταυτότητάς του θύματος απο-
 δείχθηκε από τη μαρτυρία του συζύγου του θύματος και του ιατρο-
 δικαστή Ματσάκη, πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας.

40 Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1992,
 (Ν.42(1)/92), δίδει εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο να αντικαθιστά
 ή αναπληρώνει κατά τη διάρκεια των δύο χρόνων ένα ή όλα τα μέλη
 του Κακουργιοδικείου λόγω απουσίας ή άλλου κωλύματος. Αυτό
 έπραξε στην παρούσα υπόθεση εν όψει του γεγονότος ότι το Κα-
 κουργιοδικείο, με την τότε σύνθεσή του, κωλύοταν να εκδικάσει την

υπόθεση γιατί είχε εκδικάσει άλλην υπόθεση των κατηγορουμένων και είχε αποφανθεί για την αξιοπιστία τους. Ούτε ο ισχυρισμός για σύσταση έκτακτου δικαστηρίου εντός της εννοίας του Άρθρου 30.1 του Συντάγματος ευσταθεί.

5

Τα θέματα αξιοπιστίας των μαρτύρων ανάγονται στην αρμοδιότητα του πρωτόδικου δικαστηρίου και το Ανώτατο Δικαστήριο σπάνια επεμβαίνει για ανατροπή τους. Στην παρούσα υπόθεση ελλείπουν τα στοιχεία που να δικαιολογούν τέτοια επέμβαση. Επιπρόσθετα η εκδοχή του κατηγορουμένου που δεν έγινε αποδεκτή, συγκρούεται όχι μόνο με την πραγματική μαρτυρία και με σωρεία καταθέσεων πολλών μαρτύρων, αλλά και με την προηγούμενη κατάθεσή τους προς την αστυνομία.

10

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η έφεση του δεύτερου κατηγορουμένου απορρίπτεται.

15

Έφεση Αντώνη Προκοπίου Κίτα (Έφεση υπ' αρ. 5922)

Ο Αντώνης Προκοπίου Κίτας, ο οποίος θα αναφέρεται στο εξής ως ο πρώτος κατηγορούμενος, αμφισβήτησε την ορθότητα της καταδίκης του λόγω έλλειψης μαρτυρίας αναφορικά με την ενοχή του, ιδιαίτερα γιατί ο ισχυρισμός του ότι τρίτο πρόσωπο πληρώθηκε για το φόνο του θύματος δεν ερευνήθηκε από το Δικαστήριο. Ισχυρίστηκε επίσης ότι το Δικαστήριο έκρινε τους κατηγορουμένους ένοχους μόνο με βάση τις ομολογίες τους, παρόλο ότι είχαν αποσυρθεί, χωρίς την αναζήτηση ενισχυτικής μαρτυρίας.

20

25

Άλλοι λόγοι έφεσης ήταν ότι οι κατηγορούμενοι δεν έτυχαν ακριβοδίκαιης δίκης λόγω των δημοσιευμάτων και σχολίων του τύπου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, δεν αποδείχθηκε πλήρως ο τρόπος, χρόνος και τόπος εκτέλεσης του φόνου, ούτε και η ταυτότητα του θύματος.

30

Το Εφετείο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

35

Το εκούσιο της ομολογίας του κατηγορουμένου αποφασίστηκε σε ενδιάμεση απόφαση του Κακουργιοδικείου σε δίκη εντός δίκης. Το αποδεχτό των καταθέσεων και των δύο κατηγορουμένων επανεξετάστηκε από το Κακουργιοδικείο και στην τελική του απόφαση. Σύμφωνα με την απόφαση του Κακουργιοδικείου και οι δύο καταθέσεις ήταν αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης των κατηγορουμένων, το δε περιεχόμενο τους επιβεβαιώοντο από ανεξάρτητη μαρτυρία ως προς το χρόνο και χώρο απαγωγής του θύματος, τα ενδύματα του, καθώς

40

5 και τον τρόπο θανάτωσής του. Επιπρόσθετα το Κακουργιοδικείο, επεσήμανε τις ομοιότητες στις καταθέσεις των δύο κατηγορουμένων, που ενισχύουν τα τελικά του συμπεράσματα. Τέτοιες ομοιότητες ήταν ο σκοπός της μετάβασης των κατηγορουμένων στη Αγία Νάπα, ο τρόπος απαγωγής του θύματος, ο χώρος βιασμού, η παραδοχή βιασμού του θύματος και από τους δύο, η ομολογία ότι και οι δύο βιασμοί έγιναν μέσα στο αυτοκίνητο, η κοινή προσπάθεια για εξεύρεση λάκκου για να πετάξουν το θύμα, η αντίδραση του θύματος όταν έφτασαν στον Κοτσιάτη και η κακοποίησή του μέχρι θανάτωσης. Το Κακουργιοδικείο εξετέλεσε πλήρως το καθήκον του να εξακριβώσει όχι μόνο την αυθεντικότητα των ισχυρισμών που περιέχονται στις καταθέσεις, αλλά και σε συνάρτηση με κάθε άλλη μαρτυρία που επιβεβαιώνει το περιεχόμενο των καταθέσεων των κατηγορουμένων.

15 Ο ισχυρισμός για παράλειψη του Κακουργιοδικείου να εξετάσει τα περί καταβολής χρημάτων σε τρίτο πρόσωπο, δεν τεκμηριώθηκε με οποιαδήποτε μαρτυρία, ούτε και συνάδει με την περιγραφή των γεγονότων με τόση λεπτομέρεια και από τους δύο κατηγορούμενους.

20 Δεν υπάρχει συγκεκριμένη αναφορά που να δικαιολογεί την εξέταση του ισχυρισμού περί της κακής ψυχολογικής κατάστασης του κατηγορουμένου όταν έδιδε την κατάθεσή του που προήλθε, όπως ισχυρίσθηκε, από απειλές, πιέσεις ανωτέρων αξιωματικών της αστυνομίας και λόγω αδυναμίας προς τη μνηστή του και ότι υποκινήθηκε να προβεί στην κατάθεσή του για να εξουδετερώσει την κατάθεση του δευτέρου κατηγορουμένου. Ούτε και αμφισβήτησε την ενδιάμεση απόφαση του Κακουργιοδικείου στην οποία η κατάθεσή του έγινε αποδεκτή ως εκούσια.

30 Ο ισχυρισμός για επηρεασμό ακριβοδίκαιης δίκης λόγω δημοσιευμάτων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, πάσχει λόγω ασάφειας και έλλειψης αναφοράς ως προς τον τρόπο με τον οποίο οποιοδήποτε δημοσίευμα θα ήταν δυνατό να επηρεάσει το δικαστήριο. Εξ άλλου σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου που λήφθηκε κατά πλειοψηφία, ο πιο πάνω ισχυρισμός δεν έχει έρεισμα στο ατομικό δικαίωμα που διασφαλίζεται στο Άρθρο 30.2 του Συντάγματος.

40 Το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου για την ταυτότητα του θύματος είναι ορθό λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που τέθηκαν ενώπιόν του. Ιδιαίτερα η περιγραφή που δίδεται από τους κατηγορουμένους ενισχύει όλα τα άλλα στοιχεία περί της ταυτότητας του θύματος και του τρόπου θανάτωσής του. Ειδικά για τον τρόπο θανάτου υπάρχει σωρεία μαρτυρίας όπως η διαπίστωση καταγμάτων στους αυχενικούς και θωρακικούς σπονδύλους και κα-

τάγματα, τα οποία δεν ήταν πρόσφατα αλλά προκλήθηκαν από τον εκσκαφέα κατά την ανακάλυψη του πτώματος. Τα κατάγματα αυτά, που κατά την ιατρική μαρτυρία αποτελούν το λόγο θανάτου, συνάδουν με τον τρόπο που κοκοποιήθηκε το θύμα, όπως περιγράφηκε στις καταθέσεις των κατηγορουμένων. Για όλους τους πιο πάνω λόγους η έφεση του πρώτου κατηγορουμένου απορρίπτεται.

5

Οι εφέσεις απορρίπτονται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

10

Παναγή (Καυκαρής) ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1990) 2 Α.Α.Δ. 203,

Αστυνομία ν. Φάντη και Άλλων (1994) 2 Α.Α.Δ. 160,

15

Martin ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1994) 2 Α.Α.Δ. 29.

Εφέσεις εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Εφέσεις εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τους Μιχαλάκη Ιακωβίδη και Αντώνη Προκοπίου Κίτα οι οποίοι κρίθηκαν ένοχοι από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 30440/93) στις κατηγορίες φόνου εκ προμελέτης, απαγωγής και βιασμού, κατά παράβαση των σχετικών άρθρων του Ποινικού Κώδικα και καταδικάστηκαν από Τ. Ηλιάδη Π.Ε.Δ., Γ Μιχαηλίδη, Α.Ε.Δ. και Τ.Θ. Οικονόμου, Ε.Δ. σε ισόβια φυλάκιση για το φόνο και 7 χρόνια φυλάκιση για το βιασμό ο πρώτος και ισόβια φυλάκιση για το φόνο, και 12 χρόνια φυλάκιση για το βιασμό ο δεύτερος.

20

25

Ε. Χειμώνας, για τον Εφεσεύοντα 1.

30

Μ. Πισσάς, για τον Εφεσεύοντα 2.

Π. Κληρίδης, για την Εφεσίβλητη.

35

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα απαγγείλει ο Φρ. Νικολαΐδης, Δ.

40

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ.: Στις 18.8.1994 οι κατηγορούμενοι Αντώνης Προκοπίου Κίτας και Μιχαλάκης Θωμά Ιακωβίδης βρέθηκαν ένοχοι σε κατηγορίες φόνου εκ προμελέτης, απαγωγής και

5 βιασμού της Κριστίν Μαργαρίτα Κωνσταντινίδου. Εναντίον της απόφασης του Κακουργιοδικείου και οι δύο κατηγορούμενοι άσκησαν έφεσεις οι οποίες συνεκδικάστηκαν. Οι λόγοι έφεσης των δύο κατηγορουμένων είναι διαφορετικοί και θα ασχοληθούμε με τον καθένα από αυτούς χωριστά.

10 Ο κατηγορούμενος Αντώνης Προκοπίου Κίτας (στο εξής αναφερόμενος ως ο πρώτος κατηγορούμενος) προβάλλει τους εξής λόγους έφεσης:

15 (α) Η καταδίκη από το πρωτόδικο δικαστήριο ήταν εσφαλμένη γιατί δεν υπήρχε μαρτυρία που να στοιχειοθετεί την ενοχή των κατηγορουμένων, ιδιαίτερα γιατί ο ισχυρισμός του πρώτου κατηγορουμένου ότι τρίτο πρόσωπο πληρώθηκε για να φονευθεί το θύμα, δεν ερευνήθηκε από το Δικαστήριο. Περαιτέρω αναφέρεται ότι παρά το ότι τόσο ο πρώτος, όσο και ο δεύτερος κατηγορούμενος απέσυραν σε κάποιο στάδιο τις ομολογίες τους, το Δικαστήριο στηρίχτηκε μόνο σ' αυτές για να τους καταδικάσει,

20 (β) Λόγω της σωρείας δημοσιευμάτων και σχολίων του τύπου και των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης οι κατηγορούμενοι δεν έτυχαν ακριβοδίκαιης δίκης,

25 (γ) δεν αποδείχθηκε πλήρως ο τρόπος, χρόνος και τόπος εκτέλεσης του φόνου και

30 (δ) δεν αποδείχθηκε επαρκώς η ταυτότητα του θύματος αφού, πλην των ομολογιών των κατηγορουμένων οι οποίες απεσύρθηκαν κατά την ένορκη τους κατάθεση, δεν υπήρχε άλλη σχετική ικανοποιητική μαρτυρία.

35 Ο ευπαίδευτος συνήγορος του πρώτου κατηγορουμένου υποστηρίζοντας ότι οι ομολογίες των κατηγορουμένων δεν έπρεπε να γίνουν δεκτές, ισχυρίστηκε ότι παρά το ότι οι δύο κατηγορούμενοι απέσυραν τις καταθέσεις τους κατά την ένορκή τους κατάθεση ενώπιον του Δικαστηρίου δίδοντας άλλη εκδοχή, δεν ερευνήθηκε ο ισχυρισμός του πρώτου κατηγορουμένου ότι τρίτο πρόσωπο πληρώθηκε για να σκοτωθεί η Κριστίν Κωνσταντινίδου. Έγινε επίσης ισχυρισμός για κακή ψυχολογική κατάσταση του πρώτου κατηγορουμένου κατά το χρόνο λήψης της κατάθεσής του, ενώ 40 τέλος το Δικαστήριο βασίστηκε αποκλειστικά στις ομολογίες των κατηγορουμένων χωρίς να αναζητήσει ενισχυτική μαρτυρία. Θα πρέπει να λεχθεί από την αρχή ότι κατά την ενώπιόν μας διαδικασία δεν αμφισβητήθηκε το εκούσιο της κατάθεσης του πρώτου

κατηγορούμενοι. Κατά την πρωτόδικη διαδικασία, όταν η κατηγορούσα αρχή επιχείρησε να την παρουσιάσει, ο κ. Πισσάς ισχυρίστηκε ότι ήταν προϊόν καθοδήγησης και υποκίνησης από ανώτερους αξιωματικούς της Αστυνομίας, αλλά ουδέν ανέφερε για κακή ψυχολογική κατάσταση του πρώτου κατηγορούμενου. Στη συνέχεια διεξήχθη δίκη εντός δίκης και το Κακουργιοδικείο σε μια πολυσέλιδη εμπειριστατωμένη ενδιάμεση απόφασή του κατέληξε ότι η κατάθεση ελήφθη νομότυπα, ήταν δε εκούσια και αποτέλεσμα της ελεύθερης σκέψης και βούλησης του πρώτου κατηγορούμενου. Το αποδεκτό των καταθέσεων αμφοτέρων των κατηγορουμένων επανεξετάστηκε από το Κακουργιοδικείο και στην τελική του απόφαση. Ύστερα από την επανεξέταση και των δύο ομολογιών το δικαστήριο κατέληξε ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος να παρεκκλίνει από τη θέση ότι και οι δύο καταθέσεις ήταν αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης των κατηγορουμένων. Στη συνέχεια εξέτασε την υπόλοιπη μαρτυρία και κατέληξε ότι υπήρχε μαρτυρία που επιβεβαίωνε το περιεχόμενο των δύο καταθέσεων των κατηγορουμένων. Η επιβεβαιωτική αυτή μαρτυρία εναρμονίζεται, σύμφωνα πάντα με την απόφαση του Κακουργιοδικείου, με το περιεχόμενο και των δύο καταθέσεων των κατηγορουμένων, έχει τη μορφή ανεξάρτητης μαρτυρίας. Περαιτέρω επισημαίνονται τα κοινά σημεία του περιεχομένου των δύο καταθέσεων και η σωρεία των ομοιοτήτων μεταξύ τους. Η ανεξάρτητη μαρτυρία επιβεβαιώνει το χρόνο και χώρο απαγωγής του θύματος, τα ενδύματα που έφερε καθώς και τον τόπο θανάτωσής του.

Όπως είδαμε και προηγουμένως το εκούσιο της ομολογίας του πρώτου κατηγορούμενου δεν προσβάλλεται, αλλά προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι το δικαστήριο βασίστηκε αποκλειστικά στις ομολογίες των κατηγορουμένων χωρίς να αναζητήσει ενισχυτική μαρτυρία. Εκτός του ότι αφού δεν προσβάλλεται το εκούσιο των ομολογιών δεν μπορεί να αμφισβητηθεί και το περιεχόμενό τους και συνεπώς το δικαστήριο ορθά μπορούσε να στηριχτεί επί του περιεχομένου των καταθέσεων που αποτελούσαν μέρος της ενώπιόν του μαρτυρίας, δεν είναι ορθός και ο ισχυρισμός ότι το δικαστήριο βασίστηκε αποκλειστικά στις καταθέσεις των κατηγορουμένων χωρίς να εξετάσει ή αναζητήσει ενισχυτική μαρτυρία. Αντίθετα, με μεγάλη λεπτομέρεια και σε πέντε ολόκληρες σελίδες το πρωτόδικο δικαστήριο αναλύει την ανεξάρτητη μαρτυρία. Πέραν της ανεξάρτητης μαρτυρίας, το δικαστήριο επεσήμανε τις ομοιότητες που υπάρχουν στις καταθέσεις των δύο κατηγορουμένων, ομοιότητες οι οποίες ενισχύουν τα τελικά του συμπεράσματα. Τέτοιες ομοιότητες ήταν ο σκοπός της μετάβασης των κατηγορουμένων στην Αγία Νάπα, ο

5 τρόπος απαγωγής του θύματος που περιγράφεται με παρόμοιο τρόπο και από τους δύο, ο χώρος βιασμού, η παραδοχή και από τους δύο του βιασμού του θύματος, η ομολογία ότι και οι δύο βιασμοί έγιναν μέσα στο αυτοκίνητο, η κοινή αναφορά σε προ-
 5 σπάθεια εξεύρεσης λάκκου για να πετάξουν το θύμα, η αντίδραση του θύματος όταν έφτασαν στον Κοτσιάτη και τέλος η κακοποίηση του μέχρι της θανάτωσής του.

10 Σύμφωνα με τη νομολογία (*Παναγή (Καυκαρής) ν. Δημοκρατίας*, (1990) 2 Α.Α.Δ. 203) όσον εθελούσια και αν είναι η κατάθεση κατηγορούμενου είναι επιθυμητό να αναζητείται η εξακρίβωση της ορθότητας του περιεχομένου της προς αποκλεισμό της πιθανότητας λάθους. Το περιεχόμενο της ομολογίας κρίνεται όχι μόνο με βάση την αυθεντικότητα των ισχυρισμών που
 15 περιέχονται σ' αυτήν, αλλά και σε συνάρτηση με κάθε άλλη μαρτυρία που ενισχύει ή καταρρίπτει την αλήθεια του περιεχομένου της. Αυτό το καθήκον το Κακουργιοδικείο το εξεπλήρωσε αφού αναζήτησε και επεσήμανε σωρεία άλλης μαρτυρίας που επιβεβαιώνει το περιεχόμενο των καταθέσεων των κατηγορουμένων.

20 Εξ ίσου χωρίς βάση είναι και ο ισχυρισμός ότι το Κακουργιοδικείο παρέλειψε να εξετάσει τη θέση του πρώτου κατηγορούμενου περί της καταβολής χρημάτων από κάποιον σε τρίτο πρόσωπο για δολοφονία του θύματος. Ο ισχυρισμός αυτός δεν
 25 βασίζεται σε ίχνος μαρτυρίας, ούτε και συνάδει με την με τόση λεπτομέρεια περιγραφή των συμβάντων από τους δύο κατηγορούμενους. Θα ήταν απίθανο τα γεγονότα να εκτυλίχθηκαν διαφορετικά και οι δύο κατηγορούμενοι με μεγάλη λεπτομέρεια να τα διηγηθούν με όμοιο τρόπο. Εν πάση περιπτώσει δεν είναι ορθό
 30 ότι το Κακουργιοδικείο δεν εξέτασε και αυτό το ενδεχόμενο. Αντίθετα το εξέτασε με μεγάλη λεπτομέρεια και το απέρριψε για τους λόγους που δίδονται στην απόφαση. Δεν βλέπουμε οποιονδήποτε λόγο να επέμβουμε στα συμπεράσματα του δικαστηρίου επί του σημείου αυτού και συνεπώς ο πρώτος λόγος έφεσης
 35 δεν ευσταθεί και θα πρέπει να απορριφθεί.

40 Άλλο σημείο που εγείρεται με τους λόγους έφεσης, είναι ότι το δικαστήριο δεν έλαβε υπ' όψη την ψυχοπαθολογική κατάσταση του πρώτου κατηγορούμενου κατά το χρόνο της δεύτερης του κατάθεσης ημερ. 25.11.1993 χωρίς όπως είπαμε να αμφισβητείται το εκούσιο της κατάθεσης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά την πρωτόδικη διαδικασία δεν προβλήθηκε παρόμοιος ισχυρισμός. Αντίθετα ο κατηγορούμενος ισχυρίστηκε σωρεία άλλων ισχυρισμών, ότι απειλήθηκε, πείστηκε κ.λ.π., με αποτέλεσμα, κατά την ενώπιον του

Κακουργιοδικείου διαδικασία να διεξαχθεί δίκη εντός δίκης, στο πέρας της οποίας το Δικαστήριο αποφάσισε να δεχτεί την κατάθεσή του ως εκούσια. Ειδικότερα υποβλήθηκε ότι η κατάθεση του κατηγορούμενου δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή γιατί αυτός εκρατείτο για μεγάλο χρονικό διάστημα, πιάστηκε από ανώτερους αξιωματικούς της αστυνομίας, τέθηκε ενώπιόν του η κατάθεση του δεύτερου κατηγορούμενου, πιάστηκε από την αδυναμία που έτρεφε για τη μνηστή του και υποκινήθηκε να προβεί στην κατάθεση για να εξουδετερώσει την κατάθεση του δεύτερου, ενώ τέλος εμπιστεύθηκε υψηλά πρόσωπα που του υποσχέθηκαν να τον βοηθήσουν. Το Κακουργιοδικείο σε μια πολυσέλιδη ενδιάμεση απόφασή του απέρριψε τους ισχυρισμούς αυτούς και δέχτηκε την προσαγωγή της κατάθεσής ως εκούσιας. Εναντίον της ενδιάμεσης αυτής απόφασης δεν στράφηκε ο ευπαίδευτος συνήγορος του κατηγορουμένου για να ισχυριστεί ότι είναι εσφαλμένη. Περαιτέρω δεν έγινε οποιαδήποτε συγκεκριμένη αναφορά που να δικαιολογεί την εξέταση του ισχυρισμού περί της κακής ψυχολογικής κατάστασης του κατηγορούμενου, ούτε εξηγήθηκε δε σε τι συνίσταται η λεγόμενη ψυχοπαθολογική κατάσταση του κατηγορούμενου. Θα πρέπει επίσης να θυμηθούμε στο σημείο αυτό ότι το δικαστήριο στην τελική του απόφαση επανεξέτασε το θέμα του αποδεκτού των καταθέσεων και των δύο κατηγορουμένων και κατέληξε ότι δεν συνέτρεχε οποιοσδήποτε λόγος για παρέκκλιση από το συμπέρασμα ότι και οι δύο καταθέσεις ήταν αποτέλεσμα ελεύθερης βούλησης.

Ο δεύτερος λόγος έφεσης αναφέρεται στην επίδραση που είχαν στην αμερόληπτη δίκη τα δημοσιεύματα και σχόλια του τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης. Το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος διασφαλίζει την κατά την εκδίκαση οποιασδήποτε ποινικής κατηγορίας εναντίον προσώπου ανετηρέαστη δημόσια ακροαματική διαδικασία ενώπιον ανεξάρτητου, αμερόληπτου και αρμόδιου δικαστηρίου. Το ερώτημα κατά πόσο πρόσωπα εναντίον των οποίων ασκήθηκε ποινική δίωξη μπορούν να ισχυρισθούν πως λόγω δημοσιευμάτων που αφορούν την υπόθεση δεν θα τύχουν αμερόληπτης δίκης σύμφωνα με το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος και ως εκ τούτου πρέπει να απαλλαγούν των κατηγοριών τέθηκε στην υπόθεση *Αστυνομία ν. Άκη Φάντη και Άλλων* (1994) 2 Α.Α.Δ. 160. Η πλειοψηφία του Ανωτάτου Δικαστηρίου έδωσε αρνητική απάντηση και σχολίασε περαιτέρω ότι η εισήγηση πως η απασχόληση των μέσων μαζικής ενημέρωσης με οποιαδήποτε υπόθεση που υπάρχει ενώπιον δικαστηρίου δυνατόν να καταργήσει τη δίκη, δεν έχει έρεισμα στο άτομικό δικαίωμα που διασφαλίζεται στο Άρθρο 30.2 του Συντάγματος. Υιοθέτηση τέτοιας ιδέας καταλύει στην πράξη τη δικαστική λειτουργία και απολήγει στην άρνηση του δι-

- καιώματος του πολίτη για δίκαιη δίκη γιατί θα σήμαινε πως το ίδιο το δικαστήριο δέχεται να καταργηθεί η νόμιμη δίκη και να μετατεθεί η κρίση της υπόθεσης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στη συνέχεια η πλειοψηφία κατέληξε ότι σε μεμονωμένες αγγλικές αποφάσεις οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, δεν αποτελούν αυθεντία, ο λόγος της δικαστικής διαταγής που εκδόθηκε ήταν η πιθανότητα επηρεασμού των ενόρκων, θεσμού άγνωστου στο δικό μας νομικό σύστημα.
- 10 Ούτε ενώπιον του Κακουργιοδικείου αλλά ούτε και ενώπιον του Εφετείου τέθηκαν οποιαδήποτε συγκεκριμένα δημοσιεύματα ή έγινε οποιαδήποτε συγκεκριμένη αναφορά. Η επιχειρηματολογία που έγινε ήταν γενική και εξαντλήθηκε στον ισχυρισμό ότι αφού για κάποιιο χρονικό διάστημα ο τύπος εξέφραζε ασταμάτητα δηλώσεις, 15 κρίσεις και σχόλια για την ενοχή των κατηγορουμένων, το δικαστήριο δε θα μπορούσε να κρίνει αμερόληπτα τους κατηγορούμενους. Παρόμοια θέση εκφράστηκε και για τον κατ' ισχυρισμό επηρεασμό του Μ.Κ.36 ιατροδικαστή Μάριου Ματσάκη. Στο συγκεκριμένο μάρτυρα τέθηκαν διάφορες ερωτήσεις κατά πόσο είχε διαβάσει στον τύπο ή παρακολούθησει στην τηλεόραση περιγραφή του τρόπου ενέργειας των κατηγορουμένων, χωρίς και πάλιν να γίνει αναφορά σε συγκεκριμένα δημοσιεύματα που σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του κατηγορούμενου επηρέασαν το μάρτυρα. Επιστρέφοντας στον ισχυρισμό για τον επηρεασμό των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων από τα δημοσιεύματα, αρκεί να λεχθεί ότι 25 εκτός της ασάφειας του σχετικού ισχυρισμού, δεν έχει καν αναφερθεί ο τρόπος με τον οποίο το οποιοδήποτε δημοσίευμα θα μπορούσε να επηρεάσει το δικαστήριο. Σχετική επί του θέματος είναι και η ενδιάμεση απόφαση στην υπόθεση *Martin v. Δημοκρατίας* (1994) 30 2 Α.Α.Δ. 29 όπου απορρίφθηκε αίτηση για προσαγωγή μαρτυρίας προς υποστήριξη ισχυρισμού ότι επηρεάστηκε δυσμενώς το δικαίωμα της κατηγορούμενης για αριβοδικαίη δίκη λόγω έντονης, επιθετικής, αναριβούς και παραπλανητικής δημοσιότητας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στην υπόθεση *Martin* - αντίθετα με την 35 παρούσα υπόθεση - το αίτημα αναφερόταν σε συγκεκριμένα δημοσιεύματα. Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της εφεσείουσας γιατί κρίθηκε αδιανόητο να θεωρηθεί ότι ήταν δυνατό να είχε το συγκεκριμένο δημοσίευμα οποιαδήποτε επίδραση στην απόφαση του Κακουργιοδικείου. Πολύ περισσότερο δεν θα μπορούσε 40 δικαστήριο να καταλήξει και αποφανθεί περί του επηρεασμού των δικαιωμάτων κατηγορουμένων σε ποινική δίκη, χωρίς συγκεκριμένη αναφορά σε δημοσίευμα. Βέβαια αφήνουμε ανοικτό το θέμα κατά πόσο το εχέγγυο της διεξαγωγής της δίκης στην Κύπρο ενώπιον επαγγελματιών δικαστών, εξουδετερώνει ή απομακρύνει τον κίν-

δύνο που αναγνωρίστηκε στο πλαίσιο διαφορετικού δικαστικού συστήματος της μη δίκαιης δίκης εξ αιτίας δημοσιευμάτων (βλέπε *Martin v. Δημοκρατίας*, ανατέρω), για να αποφασιστεί σε μια πιο κατάλληλη περίπτωση. Είναι φανερό ότι κάτω από τις περιστάσεις δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι κατηγορούμενοι δεν έτυχαν της δίκαιης δίκης που προστατεύει το Σύνταγμα και γι' αυτό και αυτός ο λόγος θα πρέπει να απορριφθεί. 5

Θα εξετάσουμε τους δύο τελευταίους λόγους έφεσης του πρώτου κατηγορούμενου μαζί. Τέθηκε ο ισχυρισμός ότι το πρωτόδικο δικαστήριο παρέλειψε να εξετάσει πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι το ανευρεθέν πτώμα ανήκε στην Κριστίν Κωνσταντινίδου, ενώ δεν αποδείχθηκε πλήρως ο τρόπος, χρόνος και τόπος του φόνου. Κατά την αγόρευσή του ο ευπαίδευτος συνήγορος του πρώτου κατηγορούμενου ισχυρίστηκε ότι αναφορικά με την ταυτότητα του θύματος, από τη μια το δικαστήριο είχε ως μόνη σχετική μαρτυρία τη μαρτυρία του συζύγου του θύματος Μ.Κ.5 Νικόλα Κωνσταντινίδη, ενώ από την άλλη η μαρτυρία του ιατροδικαστή Μάριου Ματσάκη δεν έπρεπε να ληφθεί υπ' όψη, όχι μόνο γιατί ο μάρτυρας γνώριζε από τον εγχώριο τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τόσα πολλά που επηρεάστηκε η μαρτυρία του, αλλά και γιατί η όλη μαρτυρία παρουσίαζε διάφορα κενά. Ένα παράδειγμα τέτοιου κατ' ισχυρισμόν κενού είναι το γεγονός ότι το πτώμα ανευρέθηκε ντυμένο κανονικά, ενώ υπήρχε μαρτυρία για αφαίρεση των ενδυμάτων του κατά τη διάρκεια του βιασμού. Τέθηκε επίσης ότι το δικαστήριο δεν έπρεπε να βασιστεί στη μαρτυρία του Σουηδού ιατροδικαστή οδοντίατρου που κατέθεσε για την αναγνώριση του πτώματος, γιατί βασιζόταν σε εξ ακοής μαρτυρία. Τέλος ο τρόπος, χρόνος και τόπος του θανάτου του θύματος δεν αποδείχθηκε ικανοποιητικά. 10
15
20
25
30

Το Κακουργιοδικείο προέβη σε εκτενή ανάλυση της μαρτυρίας που αναφερόταν στην αναγνώριση του πτώματος και τον τρόπο θανάτου του θύματος. Σύμφωνα με την επιστημονική μαρτυρία, κυρίως του Δρα Ματσάκη, που αποδέχτηκε το δικαστήριο, το πτώμα ανήκε σε νέα γυναίκα ύψους 1.68-1.75 μέτρα, που είχε φονευθεί τέσσερις έως οκτώ περίπου μήνες πριν από την ανεύρεσή του. Τα ρούχα που έφερε το πτώμα και τα οποία αναγνώρισε με τον πιο θετικό τρόπο ο σύζυγος του θύματος σαν τα ρούχα που φορούσε η σύζυγός του αμέσως πριν την εξαφάνισή της βοήθησαν στη διαπίστωση της ταυτότητας του θύματος. Ένα άλλο στοιχείο είναι και η ανεύρεση στο πτώμα ενδομήτριου αντισυλληπτικού, παρόμοιου με εκείνο που χρησιμοποιούσε η εξαφανισθείσα Κριστίν Κωνσταντινίδου. Περαιτέρω ενισχυτικά στοιχεία, όπως μεταξύ άλλων οι κα- 35
40

ταθέσεις των κατηγορουμένων με τη λεπτομερή διήγηση του τρόπου απαγωγής, θανάτου και ταφής, προσθέτουν στη θετική επιβεβαίωση της ταυτότητας του θύματος. Όλα τα στοιχεία όταν ληφθούν μαζί ήταν αρκετά για να καταλήξει το δικαστήριο σε συμπέρασμα επί της ταυτότητας του θύματος, ακόμα και χωρίς τη μαρτυρία του Δρα Χάκαμ, ιατροδικαστή εδοντίατρου του Εθνικού Συμβουλίου Ιατροδικαστικής της Σουηδίας. Ιδιαίτερα η περιγραφή που δίδεται από τους κατηγορούμενους ενισχύει όλα τα άλλα στοιχεία περί της ταυτότητας του θύματος και του τρόπου θανάτου του.

5 Ειδικά για τον τρόπο θανάτου υπάρχει σωρεία μαρτυρίας, όπως για παράδειγμα η διαπίστωση καταγμάτων στους αυχενικούς και θωρακικούς σπονδύλους, κατάγματα τα οποία δεν ήταν πρόσφατα και τα οποία δεν είχαν προκληθεί από τον εκσκαφέα κατά την ανακάλυψη του πτώματος. Τα κατάγματα αυτά, που αποτελούν σύμφωνα με την ιατρική μαρτυρία το λόγο θανάτου, συνάδουν με τον τρόπο κακοποίησης της Κωνσταντινίδου όπως περιγράφηκε από τους κατηγορούμενους στις καταθέσεις τους. Τα κατάγματα αυτά προκλήθηκαν από τοπικά πολλαπλά κτυπήματα με αμβλύ όργανο.

10 Περαιτέρω σημειώνεται το κάταγμα του κωειδούς οστού που βρίσκεται στο άνω πρόσθιο μέρος του λαιμού και συνδέεται με τη βάση της γλώσσας και το άνω μέρος του λάρυγγα και το οποίο προκλήθηκε στα ίδια χρονικά πλαίσια με τα κατάγματα των αυχενικών και θωρακικών σπονδύλων. Το κάταγμα του κωειδούς οστού συνάδει με πρόκληση ισχυρής τοπικής πίεσης στο σημείο του λαιμού και είναι χαρακτηριστικό κάταγμα σε περιπτώσεις στραγγαλισμού, συνάδει δε με την ομολογία των κατηγορουμένων για τις προσπάθειες στραγγαλισμού του θύματός τους. Με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια ο Δρ. Ματσάκης αναφέρει ρητά ότι το πόρισμά του είναι ότι το αποσκελετοποιημένο πτώμα χωρίς αμφιβολία ανήκει στην

15 30 Κριστίν Μαργαρίτα Άλφρεντ ή Κωνσταντινίδου.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι ο Δρ. Ματσάκης έχει επηρεαστεί από δημοσιεύματα θα πρέπει να λεχθεί ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι ο μάρτυρας γνώριζε πράγματι από τον

35 τύπο τόσα πολλά που να επηρεάστηκε στα ευρήματά του. Εκτός από μια σειρά αόριστων αναφορών υπό μορφή αντεξέτασης κάτι τέτοιο δεν τέθηκε καν σαν ισχυρισμός. Από τις απαντήσεις δε του Δρα Ματσάκη δεν φαίνεται πουθενά έστω και η παραμικρή ένδειξη ότι η μαρτυρία του επηρεάστηκε από τα οποιαδήποτε

40 δημοσιεύματα κατά τον ουσιαστικό χρόνο. Εν πάση περιπτώσει, όπως είδαμε προηγουμένως, ακόμα και η αναφορά του ευπαίδευτου συνήγορου, τόσο κατά την έφεση όσο και κατά τη διάρκεια της αντεξέτασης του Δρα Ματσάκη ενώπιον του Κακουργιοδικείου, είναι εντελώς αόριστη. Σε καμιά περίπτωση δεν έγι-

νε οποιαδήποτε αναφορά σε συγκεκριμένο δημοσίευμα το οποίο δυνατό να επηρέαζε είτε τον Δρα Ματσάκη είτε οποιονδήποτε άλλο. Η αναφορά έγινε με τρόπο πολύ γενικό και δεν δημιουργεί την ανάγκη για περισσότερο σχολιασμό του σημείου.

5

Συνοψίζοντας θα θέλαμε να επαναλάβουμε ότι η μαρτυρία του Νικόλα Κωνσταντινίδη από τη μια, σε συνδυασμό με τη μαρτυρία του Δρα Ματσάκη από την άλλη, δεν αφήνουν οποιαδήποτε περιθώρια για αμφιβολία για την ταυτότητα του θύματος, ενώ με την ίδια βεβαιότητα μπορούμε να καταλήξουμε και περί του τρόπου θανάτου. Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει και στις καταθέσεις των κατηγορουμένων για τον τρόπο μεταχείρισης της Κριστίν Κωνσταντινίδη στον Κοτσιάτη, περιγραφή η οποία συνάδει με ανατριχιαστική ακρίβεια με τα ιατροδικαστικά ευρήματα. Όσον αφορά τον τελευταίο ισχυρισμό ότι αφού η Κριστίν Κωνσταντινίδου βιάστηκε δεν ήταν δυνατόν να φέρει τα ενδύματά της, το ερώτημα αυτό απαντάται από το γεγονός ότι ο βιασμός έγινε στη Λάρνακα και μετά το θύμα αφού ντύθηκε μεταφέρθηκε στον Κοτσιάτη όπου και δολοφονήθηκε. Εν όψει όλων των πιο πάνω είναι φανερό ότι και αυτός ο λόγος έφεσης θα πρέπει να απορριφθεί. Έτσι αφού κανένας από τους προταθέντες από τον πρώτο κατηγορούμενο λόγους έφεσης δεν ευσταθεί, η έφεσή του θα πρέπει να απορριφθεί.

10

15

20

Ο ευπαίδευτος δικηγόρος του εφεσίβλητου στην Ποινική Έφεση 5921 Μιχαλάκη Ιακωβίδη (στο εξής αναφερόμενος ως ο δεύτερος κατηγορούμενος), κατά τη διάρκεια της διαδικασίας απέσυρε αριθμό λόγων έφεσης και επικεντρώθηκε σε τρεις βασικά λόγους:

25

30

(α) Ότι η συγκρότηση του Κακουργιοδικείου που εκδίκασε την υπόθεση ήταν παράνομη και καταστρατηγούσε τις σχετικές πρόνοιες του νόμου,

(β) η μαρτυρία του Σουηδού ιατροδικαστή Χάκαμ αποτελούσε εξ ακοής μαρτυρία και συνεπώς δεν έπρεπε να ληφθεί υπ' όψη και,

35

(γ) το πρωτόδικο δικαστήριο λανθασμένα απέρριψε την εκδοχή του εφεσίου την οποία προέβαλε στην ένορκη του κατάθεση ενώπιον του Κακουργιοδικείου.

40

Ο τελευταίος λόγος προστέθηκε κατά τη διαδικασία της έφεσης ύστερα από άδεια του δικαστηρίου. Όσον αφορά το δεύτε-

ρο λόγο έφεσης, δηλαδή κατά πόσο το δικαστήριο λανθασμένα
 δέκτηκε τη μαρτυρία του Σουηδού ιατροδικαστή που αποτελού-
 σε εξ ακοής μαρτυρία και συνεπώς μη αποδεκτή, τον έχουμε εξε-
 5 τάσει προηγουμένως, όταν εξετάζαμε τους ισχυρισμούς του
 πρώτου κατηγορουμένου για το ότι δεν είχε διαπιστωθεί πέραν
 πάσης αμφιβολίας η ταυτότητα του θύματος. Έχουμε ήδη απο-
 φασίσει ότι το Κακουργιοδικείο κατέληξε στα συμπεράσματα,
 λαμβάνοντας υπ' όψη τη μαρτυρία του συζύγου του θύματος και
 10 του Δρα Ματσάκη, που αποδείκνυαν πέραν πάσης αμφιβολίας
 ότι το θύμα ήταν η Κριστίν Κωνσταντινίδου. Δεχόμαστε ως
 απολύτως ορθό το συμπέρασμα του Κακουργιοδικείου ότι στη
 διαπίστωση της ταυτότητας του θύματος κατέληξαν χωρίς να
 χρειάζεται η ενίσχυση της μαρτυρίας του Σουηδού ιατροδικαστή
 και συνεπώς δεν παρίσταται ανάγκη να εξετάσουμε κατά πόσο η
 15 μαρτυρία του αποτελούσε ή μη αποδεκτή μαρτυρία.

Είναι η θέση του δεύτερου κατηγορούμενου ότι η συγκρότηση
 του Κακουργιοδικείου ήταν παράτυπη, αφού συστήθηκε με από-
 φραση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 8.4.1994, που δημοσιεύτη-
 20 κε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, (Αρ. Γνωστοποίη-
 σης 1349), ημερ. 15.4.1994 και στην οποία αναφέρεται ότι το Ανώ-
 τατο Δικαστήριο όρισε όπως το Κακουργιοδικείο που θα συνε-
 δριάζει στη Λευκωσία στις 24.5.1994 για εκδίκαση της ποινικής
 25 υπόθεσης 30440/93 απαρτίζεται από τους συγκεκριμένους δικα-
 στές. Η αναφορά στη γνωστοποίηση της συγκεκριμένης ποινικής
 υπόθεσης αντίκειται, σύμφωνα πάντα με το δικηγόρο του δεύτε-
 ρου κατηγορούμενου, με τον περί Δικαστηρίων Νόμο 14/60, όπως
 τροποποιήθηκε από το νόμο 136/91, αφού σύμφωνα με το άρθρο
 30 5(3) οι δικαστές που θα απαρτίζουν το Κακουργιοδικείο υπηρε-
 τούν σ' αυτό για περίοδο τουλάχιστον δύο χρόνων και ο διορι-
 σμός των συγκεκριμένων δικαστών για εκδίκαση της συγκεκριμέ-
 νης υπόθεσης καταστρατηγεί την πρόνοια αυτή του νόμου, ενώ ο
 διορισμός των δικαστών συνιστά έκτακτο δικαστήριο του οποίου
 η σύσταση με βάση το Άρθρο 31 του Συντάγματος απαγορεύεται.
 35 Τέθηκε επίσης το θέμα ότι το Κακουργιοδικείο θα έπρεπε να επι-
 φυλάξει για γνωμοδότηση από το Ανώτατο Δικαστήριο το ερώτη-
 μα περί της συγκρότησής του, αίτημα που απορρίφθηκε από το
 Κακουργιοδικείο. Είναι επανειλημμένα νομολογημένη η αρχή ότι
 σύμφωνα με το άρθρο 148(1) του περί Ποινικής Δικονομίας Νό-
 40 μου, Κεφ.155, αν η παραπομπή για γνωμάτευση αξιώνεται από το
 Γενικό Εισαγγελέα, το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να παρα-
 πέμψει τα ερωτήματα ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώ
 αν ζητείται από οποιονδήποτε άλλο, εναπόκειται στη διακριτική
 ευχέρεια του δικαστηρίου να το πράξει. Στην παρούσα περίπτω-

ση η αίτηση για παραπομπή έγινε από τους ευπαιδευτους συνήγορους των κατηγορουμένων και συνεπώς η σχετική απόφαση εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου το οποίο την εξήσκησε εναντίον της παραπομπής. Ουδέν έχει λεχθεί κατ' έφεση που να δείχνει ότι η άσκηση της διακριτικής αυτής εξουσίας έγινε με λανθασμένο τρόπο και συνεπώς δεν βρίσκουμε οποιοδήποτε λόγο να επέμβουμε στο σημείο αυτό. 5

Το άρθρο 5 του περί Δικαστηρίων Νόμου, (Ν.14/60), όπως έχει τροποποιηθεί, προβλέπει τη δημιουργία του Κακουργιοδικείου. Το Ανώτατο Δικαστήριο κέκτηται εξουσίας (άρθρο 2 του περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικού) Νόμου, του 1992, (Ν. 42(1)/92), που τροποποίησε το άρθρο 5(1)), κατά τη διάρκεια των δύο χρόνων να αντικαθιστά ή αναπληρώνει ένα ή όλα τα μέλη του Κακουργιοδικείου, αν τούτο καθίσταται αναγκαίο λόγω απουσίας ή άλλου κωλύματος αυτών. Το Ανώτατο Δικαστήριο, εν όψει του γεγονότος ότι το Κακουργιοδικείο με την τότε σύνθεσή του κωλυόταν να εκδικάσει την υπόθεση γιατί είχε εκδικάσει άλληνη υπόθεση την οποία αντιμετώπιζαν οι δύο κατηγορούμενοι και για την αξιοπιστία των οποίων είχαν αποφανθεί, προέβη ως είχε την εξουσία με βάση το νόμο 42(1)/92, στην αντικατάσταση όλων των μελών του Κακουργιοδικείου. Ο διορισμός των μελών του Κακουργιοδικείου για τη συγκεκριμένη υπόθεση δεν συγκρούεται με την πρόνοια του νόμου για υπηρεσία για περίοδο τουλάχιστον δύο χρόνων, αφού ουσιαστικά αντικαταστάθηκαν τα μέλη του Κακουργιοδικείου λόγω κωλύματος. Εξ ίσου ανυπόστατος είναι και ο ισχυρισμός ότι ο διορισμός της σύνθεσης για τη συγκεκριμένη υπόθεση συνιστά έκτακτο δικαστήριο εντός της εννοίας του Άρθρου 30.1 του Συντάγματος. Έκτακτο δικαστήριο συνιστά δικαστήριο που δεν προβλέπεται από σχετικό νόμο, η δε ρητή απαγόρευση σύστασης τέτοιου δικαστηρίου από το Σύνταγμα αποβλέπει στην προστασία του δικαιώματος για δίκαιη και αμερόληπτη δίκη. Κάτι τέτοιο δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση. Καταλήγουμε ότι ο διορισμός των συγκεκριμένων δικαστών δε συνιστά παραβίαση ούτε του νόμου, ούτε και, πολύ περισσότερο, του Συντάγματος και συνεπώς ο σχετικός λόγος θα πρέπει να απορριφθεί. Εξάλλου ουδέν εκώλυε τη συγκεκριμένη σύνθεση να επιληφθεί, ύστερα πάντα από σχετική απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου και άλλων υποθέσεων. 40

Στη συνέχεια ο ευπαιδευτος συνήγορος προχώρησε σε ανάλυση του τελευταίου λόγου έφεσης και ισχυρίστηκε ότι το δικαστήριο δεν έλαβε υπ' όψη και απέρριψε την εκδοχή του εφεσειόντος

5 όπως τέθηκε ενώπιον του δικαστηρίου κατά την ένορκo του κα-
τάθεση, παρ' όλον ότι η αξιοπιστία του δεν είχε καθόλου κλονι-
στεί. Ακόμα και αν παραγνωρίζαμε το γεγονός ότι ελλείπει πα-
ντελώς η αιτιολογία του συγκεκριμένου λόγου έφεσης, θα θέλαμε
10 να αναφέρουμε ότι το Κακουργιοδικείο στην τελική του απόφα-
ση αναφέρεται στην εκδοχή των κατηγορουμένων με λεπτομέρεια
και καταλήγει να απορρίψει την εκδοχή τους σαν αναξιόπιστη. Ο
λόγος έφεσης που προστέθηκε με την τροποποίηση ουσιαστικά ζη-
τά από το Εφετείο να απορρίψει το συγκεκριμένο συμπέρασμα
15 του Κακουργιοδικείου και να επέμβει για ανατροπή του. Είναι
γνωστή η αρχή ότι το πρωτόδικο δικαστήριο είναι πάντα σε κα-
λύτερη θέση να κρίνει επί της αξιοπιστίας των μαρτύρων και το
Ανώτατο Δικαστήριο σπάνια επεμβαίνει για ανατροπή των ευρη-
μάτων του πρωτόδικου δικαστηρίου επί θεμάτων αξιοπιστίας.
20 Στην παρούσα υπόθεση ουδέν έχει τεθεί ενώπιόν μας που να δι-
καιολογεί μιαν τέτοια επέμβαση. Περαιτέρω θα πρέπει επίσης να
πούμε ότι η εκδοχή του κατηγορουμένου που απορρίφθηκε βρι-
σκεται και σε πλήρη αντίθεση όχι μόνο με την πραγματική μαρτυ-
ρία και σωρεία καταθέσεων πολλών μαρτύρων, αλλά και σε πλή-
ρη αντίθεση με προηγούμενη κατάθεσή του ίδιου που έγινε στην
αστυνομία. Για όλους τους πιο πάνω λόγους βρίσκουμε ότι και ο
τελευταίος αυτός λόγος της έφεσης θα πρέπει να απορριφθεί και
25 διά ταύτα απορρίπτεται. Σαν αποτέλεσμα τόσον η έφεση 5921
όσο και η έφεση 5922 απορρίπτονται.

25

Οι εφέσεις απορρίπτονται.